

विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांचे औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचे २६१ अभ्यासक्रम प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्तीसाठी महाडीबीटी प्रणालीवर मॅपिंग करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : शिवृत्ती-२०२३/प्र.क्र. ९६ /शिक्षण-१
मोती महल, २ रा मजला, १९५, जे. टाटा रोड, चर्चगेट, मुंबई-४०००२०
दिनांक : २४ ऑगस्ट, २०२३.

संदर्भ- १. शासन निर्णय क्रमांक : इबीसी-२०१७/प्र.क्र.१३/शिक्षण, दि.२१.०८.२०१७
२. शासन परिपत्रक क्रमांक: संकीर्ण-२०२०/सं.क्र.५२/स्वी.स, दि.०२.११.२०२०
३. संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे यांचे पत्र क्रमांक
इ.मा.ब.क.सं./२०२२-२३/पुणे/१७८८, दिनांक २.०८.२०२३

प्रस्तावना:-

केंद्र शासनाच्या सन १९९८ मधील मार्गदर्शक सूचनेनुसार विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागासप्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात येते. केंद्र शासन पुरस्कृत भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजनेतर्गत, केंद्र शासनाने सन १९९८ च्या पत्रकान्वये विहित केलेल्या अभ्यासक्रमाच्या गटानुसार एकूण ६०५ अभ्यासक्रम विहित करण्यास संदर्भ क्र.१ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे. तसेच, सदर अभ्यासक्रमात यथास्थिती वाढ किंवा बदल करण्याचे अधिकार शासन वा शासन नियुक्त समितीस राहतील असा निर्णय घेण्यात आला आहे.

संदर्भ क्रमांक २ येथील दि. ०२.११.२०२० अन्वये शिष्यवृत्ती / फ्री शिपसाठी रोजगारान्मुख / तत्सम अभ्यासक्रमाची (Courses) निश्चिती करण्याबाबत संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे यांचे अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आलेली आहे.

संदर्भ क्रमांक ३ येथील पत्रान्वये दिनांक १९.०१.२०२३ रोजी झालेल्या समितीच्या बैठकीचे इतिवृत्त पाठविण्यात आले असून समितीने शिफारस केलेल्या औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचे ३२० अभ्यासक्रम प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती व HSC Vocational (MCVC) यांच्या २० अभ्यासक्रमांचे केंद्रीय शिष्यवृत्तीसाठी मान्यता देऊन महाडीबीटी प्रणालीवर मॅपिंग करण्याबाबत संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे यांनी शिफारस केली आहे. तथापि, शिफारस केलेल्या औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचे ३२० अभ्यासक्रमांपैकी ५९ अभ्यासक्रम प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती व HSC Vocational (MCVC) यांच्या २० अभ्यासक्रमांचे केंद्रीय शिष्यवृत्तीसाठी महाडीबीटी प्रणालीवर यापूर्वीच मॅपिंग

करण्यात आले आहे. सबब, औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचे २६१ अभ्यासक्रम प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्तीसाठी महाडीबीटी प्रणालीवर मॅपिंग करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे यांनी त्यांच्या संदर्भ क्रमांक ३ येथील पत्रान्वये शिफारस केलेले औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचे २६१ अभ्यासक्रम प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्तीसाठी महाडीबीटी प्रणालीवर मॅपिंग करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

सोबत जोडलेल्या विवरणपत्रामधील औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचे २६१ अभ्यासक्रमांचा समावेश प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्तीसाठी महाडीबीटी प्रणालीवर करण्यात यावा व सदरहू अभ्यासक्रमांचे मॅपिंग संबंधित शिष्यवृत्ती/ फ्रीशिप योजनांशी करण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०८२५१७४७५१२१३४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सिध्दार्थ झाल्टे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.राज्यपाल महोदयांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे खाजगी सचिव मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. उप मुख्यमंत्री महोदयांचे खाजगी सचिव मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. मंत्री, इतर मागास बहुजन कल्याण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) सचिव, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- ६) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखापरीक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई.
- ८) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखापरीक्षा)-२, महाराष्ट्र, नागपूर.
- ९) संचालक लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई.
- १०) प्रादेशिक उपसंचालक/प्रादेशिक उपायुक्त (सर्व)
- ११) सहायक आयुक्त/सहाय्यक संचालक (सर्व)
- १२) जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- १३) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- १४) निवासी लेखापरिक्षक अधिकारी, मुंबई.
- १५) जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व).

- १६) विभागातील सर्वसह सचिव / उप सचिव / अवर सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१७) कार्यासन (व्यय-१४) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१८) निवडनस्ती- शिक्षण-१

I.T.I. DVET COURSE MAPPING LIST FOR OBC DEPARTMENT

Sr. No	Course Name	Duration (Year)	Duration (Months)
1	Additive Manufacturing Technician (3DPrinting)-ITI	1	12
2	Additive Manufacturing Technician (3DPrinting)-ITI-(IMC)	1	12
3	Aeronautical Structure and Equipment Fitter-ITI	2	24
4	Aeronautical Structure and Equipment Fitter-ITI-(IMC)	2	24
5	Aerospace And Aviation-ITI	1	12
6	Aerospace And Aviation -ITI - (IMC)	1	12
7	Agro Processing-ITI	1	12
8	Agro Processing-ITI -(IMC)	1	12
9	Architectural Assistant-ITI	1	12
10	Architectural Assistant-ITI-(IMC)	1	12
11	Attendant Operator (Chemical Plant)-ITI	2	24
12	Attendant Operator (Chemical Plant)-ITI-(IMC)	2	24
13	Baker and Confectioner-ITI-(IMC)	1	12
14	Bamboo Works-ITI	1	12
15	Bamboo Works-ITI -(IMC)	1	12
16	Carpenter-ITI-(IMC)	1	12
17	Catering & Hospitality Assistant-ITI	1	12
18	Catering & Hospitality Assistant-ITI -(IMC)	1	12
19	Central Air Condition Plant Mechanic-ITI	2	24
20	Central Air Condition Plant Mechanic-ITI -(IMC)	2	24
21	Civil Engineering Assistant-ITI	2	24
22	Civil Engineering Assistant-ITI -(IMC)	2	24
23	Computer Aided Embroidery & Designing-ITI	1	12
24	Computer Aided Embroidery & Designing-ITI -(IMC)	1	12
25	Craftsman Food Production (Vegetarian)-ITI	1	12
26	Craftsman Food Production (Vegetarian)-ITI-(IMC)	1	12
27	Cutting & Sewing (VI&OD)-ITI	1	12
28	Cutting & Sewing (VI&OD)-ITI-(IMC)	1	12
29	Dairying-ITI	1	12
30	Dairying -ITI-(IMC)	1	12
31	Data entry operator-ITI	0.5	6

32	Data entry operator-ITI-(IMC)	0.5	6
33	Database System Assistant-ITI	1	12
34	Database System Assistant-ITI-(IMC)	1	12
35	Dental Laboratory Equipment Technician-ITI	2	24
36	Dental Laboratory Equipment Technician-ITI-(IMC)	2	24
37	Desk Top Publishing Operator-ITI	1	12
38	Desk Top Publishing Operator-ITI-(IMC)	1	12
39	Digital Photographer-ITI	1	12
40	Digital Photographer-ITI-(IMC)	1	12
41	Domestic Painter-ITI	1	12
42	Domestic Painter-ITI-(IMC)	1	12
43	Draughtsman (Mechanical)-ITI-(IMC)	2	24
44	Dress Making-ITI-(IMC)	1	12
45	Driver Cum Mechanic-ITI	0.5	6
46	Driver Cum Mechanic-ITI-(IMC)	0.5	6
47	Early Childhood Educator-ITI	1	12
48	Early Childhood Educator-ITI-(IMC)	1	12
49	Electrician Power Distribution-ITI	2	24
50	Electrician Power Distribution-ITI-(IMC)	2	24
51	Electroplater-ITI	2	24
52	Electroplater-ITI-(IMC)	2	24
53	Embroidery & Needle Work-ITI	1	12
54	Embroidery & Needle Work-ITI-(IMC)	1	12
55	Fiber to Home Technician-ITI	0.5	6
56	Fiber to Home Technician-ITI-(IMC)	0.5	6
57	Finance Executive-ITI	1	12
58	Finance Executive-ITI-(IMC)	1	12
59	Fire Technology and Industrial Safety Management-ITI	1	12
60	Fire Technology and Industrial Safety Management-ITI-(IMC)	1	12
61	Fireman-ITI	0.5	6
62	Fireman-ITI-(IMC)	0.5	6
63	Floriculture & Landscaping-ITI	1	12
64	Floriculture & Landscaping-ITI-(IMC)	1	12
65	Food & Beverages Services Assistant-ITI	1	12
66	Food and Beverage Service Assistant-ITI-(IMC)	1	12
67	Food Beverages-ITI	1	12
68	Food Beverages-ITI-(IMC)	1	12
69	Food Production (General)-ITI	1	12
70	Food Production (General)-ITI-(IMC)	1	12
71	Footwear Maker-ITI	1	12
72	Footwear Maker-ITI-(IMC)	1	12

73	Foundryman-ITI	1	12
74	Foundryman-ITI-(IMC)	1	12
75	Front Office Assistant-ITI	1	12
76	Front Office Assistant-ITI-(IMC)	1	12
77	Fruit and Vegetable Processor-ITI-(IMC)	1	12
78	Geo-Informatics Assistant-ITI	1	12
79	Geo-Informatics Assistant-ITI-(IMC)	1	12
80	Hair & Skin Care (VI)-ITI	1	12
81	Hair & Skin Care (VI)-ITI-(IMC)	1	12
82	Health Sanitary Inspector-ITI	1	12
83	Health Sanitary Inspector-ITI-(IMC)	1	12
84	Health,Safety and Environment-ITI	1	12
85	Health,Safety and Environment-ITI-(IMC)	1	12
86	Hospital House Keeping-ITI	1	12
87	Hospital House Keeping-ITI-(IMC)	1	12
88	Housekeeper-ITI	1	12
89	Housekeeper-ITI-(IMC)	1	12
90	Human Resource Executive-ITI	1	12
91	Human Resource Executive-ITI-(IMC)	1	12
92	In Plant Logistics Assistant-ITI	1	12
93	In Plant Logistics Assistant-ITI-(IMC)	1	12
94	Industrial Painter-ITI	1	12
95	Industrial Painter-ITI-(IMC)	1	12
96	Information Technology-ITI	2	24
97	Information Technology-ITI-(IMC)	2	24
98	Instrument Mechanic (Chemical Plant)-ITI	2	24
99	Instrument Mechanic (Chemical Plant)-ITI-(IMC)	2	24
100	Instrument Mechanic-ITI-(IMC)	2	24
101	Interior Design & Decoration-ITI-(IMC)	1	12
102	IoT Technician (Smart City)-ITI	1	12
103	IoT Technician (Smart City)-ITI-(IMC)	1	12
104	Laboratory Assistant (Chemical Plant)-ITI	2	24
105	Laboratory Assistant (Chemical Plant)-ITI-(IMC)	2	24
106	Leather Goods Maker-ITI	1	12
107	Leather Goods Maker-ITI-(IMC)	1	12
108	Lift and Escalator Mechanic-ITI	2	24
109	Lift and Escalator Mechanic-ITI-(IMC)	2	24
110	IoT Technician (Smart Agriculture)-ITI	1	12
111	IoT Technician (Smart Agriculture)-ITI-(IMC)	1	12
112	IoT Technician (Smart Health Care)-ITI	1	12
113	IoT Technician (Smart Health Care)-ITI-(IMC)	1	12

114	Machinist (Grinder)-ITI-(IMC)	2	24
115	Machinist-ITI-(IMC)	2	24
116	Maintenance Mechanic (Chemical Plant)-ITI	2	24
117	Maintenance Mechanic (Chemical Plant)-ITI-(IMC)	2	24
118	Marine Engine Fitter-ITI	1	12
119	Marine Engine Fitter-ITI-(IMC)	1	12
120	Marine Fitter-ITI	2	24
121	Marine Fitter-ITI-(IMC)	2	24
122	Marketing Executive-ITI	1	12
123	Marketing Executive-ITI-(IMC)	1	12
124	Mason (Building Constructor)-ITI	1	12
125	Mason (Building Constructor)-ITI-(IMC)	1	12
126	Mechanic Agriculture Machinery-ITI	2	24
127	Mechanic Agriculture Machinery-ITI-(IMC)	2	24
128	Mechanic Auto Body Painting-ITI-(IMC)	1	12
129	Mechanic Auto Body Repair-ITI	1	12
130	Mechanic Auto Body Repair-ITI-(IMC)	1	12
131	Mechanic Consumer Electronics Appliances-ITI	2	24
132	Mechanic Consumer Electronics Appliances-ITI-(IMC)	2	24
133	Mechanic Lens/Prism Grinding-ITI	1	12
134	Mechanic Lens/Prism Grinding-ITI-(IMC)	1	12
135	Mechanic Machine Tool Maintenance-ITI-(IMC)	2	24
136	Mechanic Mechatronics-ITI	2	24
137	Mechanic Mechatronics-ITI-(IMC)	2	24
138	Mechanic Medical Electronics-ITI	2	24
139	Mechanic Medical Electronics-ITI-(IMC)	2	24
140	Mechanic Mining Machinery-ITI	2	24
141	Mechanic Mining Machinery-ITI-(IMC)	2	24
142	Mechanic Motor Cycle-ITI	1	12
143	Mechanic Motor Cycle-ITI-(IMC)	1	12
144	Mechanic Two and Three Wheeler-ITI	1	12
145	Mechanic Two and Three Wheeler-ITI-(IMC)	1	12
146	Metal Cutting Attendant(VI)-ITI	2	24
147	Metal Cutting Attendant(VI)-ITI-(IMC)	2	24
148	Milk And Milk Product Technician-ITI	1	12
149	Milk And Milk Product Technician-ITI-(IMC)	1	12
150	Multimedia Animation & Special Effects-ITI	1	12
151	Multimedia Animation & Special Effects-ITI-(IMC)	1	12
152	Office Assitant cum Computer Operator-ITI	1	12
153	Office Assitant cum Computer Operator-ITI-(IMC)	1	12
154	Old Age Care-ITI	1	12

155	Old Age Care-ITI-(IMC)	1	12
156	Operator Advanced Machine Tools-ITI	2	24
157	Operator Advanced Machine Tools-ITI-(IMC)	2	24
158	Painter General-ITI-(IMC)	2	24
159	Photographer-ITI	1	12
160	Photographer-ITI-(IMC)	1	12
161	Physiotherapy Technician-ITI	1	12
162	Physiotherapy Technician-ITI-(IMC)	1	12
163	Plastic Processing Operator-ITI-(IMC)	1	12
164	Pre/Preparatory School Management (Assistant)-ITI	1	12
165	Pre/Preparatory School Management (Assistant)-ITI-(IMC)	1	12
166	Radiology Technician-ITI	2	24
167	Radiology Technician-ITI-(IMC)	2	24
168	Refractory Technician-ITI	2	24
169	Refractory Technician-ITI-(IMC)	2	24
170	Refrigeration and Air-Conditioner Technician-ITI	2	24
171	Remotely Piloted Aircraft(RPA)/Drone Pilot-ITI	0.5	6
172	Remotely Piloted Aircraft(RPA)/Drone Pilot-ITI-(IMC)	0.5	6
173	Rubber Technician-ITI	1	12
174	Rubber Technician-ITI-(IMC)	1	12
175	SCVT - Architectural Draughtsman-ITI	2	24
176	SCVT - Architectural Draughtsman -ITI-(IMC)	2	24
177	SCVT - Cabinete Furniture Maker-ITI	1	12
178	SCVT - Cabinete Furniture Maker-ITI-(IMC)	1	12
179	SCVT - Electrician-ITI	2	24
180	SCVT - Electrician -ITI-(IMC)	2	24
181	SCVT - Fitter-ITI	2	24
182	SCVT - Fitter-ITI-(IMC)	2	24
183	SCVT - Food and Beverages Services Assistant-ITI	1	12
184	SCVT - Food and Beverages Services Assistant-ITI-(IMC)	1	12
185	SCVT - General Fitter cum Mechanic-ITI	2	24
186	SCVT - General Fitter cum Mechanic-ITI-(IMC)	2	24
187	SCVT - Mechanic Auto Body Painting-ITI	1	12
188	SCVT - Mechanic Auto Body Painting-ITI-(IMC)	1	12
189	SCVT - Mechanic Auto Body Repair-ITI	1	12
190	SCVT - Mechanic Auto Body Repair-ITI-(IMC)	1	12
191	SCVT - Mechanic Diesel-ITI	1	12
192	SCVT - Mechanic Diesel-ITI-(IMC)	1	12
193	SCVT - Rubber Technician-ITI	1	12
194	SCVT - Rubber Technician-ITI-(IMC)	1	12

195	SCVT - Stenography (Marathi)-ITI-(IMC)	1	12
196	Secretarial Practice (English)-ITI-(IMC)	1	12
197	Sheet Metal Worker-ITI-(IMC)	1	12
198	Smartphone Technician Cum App Tester-ITI	0.5	6
199	Smartphone Technician Cum App Tester-ITI-(IMC)	0.5	6
200	Software Testing Assitant-ITI	1	12
201	Software Testing Assitant-ITI-(IMC)	1	12
202	Soil Testing and Crop Technician-ITI	1	12
203	Soil Testing and Crop Technician-ITI-(IMC)	1	12
204	Solar Technician (Electrical)-ITI	1	12
205	Solar Technician (Electrical)-ITI-(IMC)	1	12
206	Spa Therapy-ITI	1	12
207	Spa Therapy-ITI-(IMC)	1	12
208	Spinning Technician-ITI	2	24
209	Spinning Technician-ITI-(IMC)	2	24
210	Stenographer & Secretarial Assistant (English)-ITI	1	12
211	Stenographer & Secretarial Assistant (English)-ITI-(IMC)	1	12
212	Stenographer & Secretarial Assistant (Hindi)-ITI	1	12
213	Stenographer & Secretarial Assistant (Hindi)-ITI-(IMC)	1	12
214	Steward-ITI	1	12
215	Steward-ITI-(IMC)	1	12
216	Stone Mining Machine Operator-ITI	1	12
217	Stone Mining Machine Operator-ITI-(IMC)	1	12
218	Stone Processing Machine Operator-ITI	1	12
219	Stone Processing Machine Operator-ITI-(IMC)	1	12
220	Surface Ornamentation Techniques (Embroidery)-ITI	1	12
221	Surface Ornamentation Techniques (Embroidery)-ITI-(IMC)	1	12
222	Technician Electronics System Design and Repair-ITI	2	24
223	Technician Electronics System Design and Repair -ITI- (IMC)	2	24
224	Technician Mechatronics-ITI	2	24
225	Technician Mechatronics-ITI-(IMC)	2	24
226	Technician Medical Electronics-ITI	2	24
227	Technician Medical Electronics-ITI-(IMC)	2	24
228	Technician Power Electronics System-ITI	2	24
229	Technician Power Electronics System-ITI-(IMC)	2	24
230	Textile Mechatronics-ITI	2	24
231	Textile Mechatronics-ITI-(IMC)	2	24
232	Textile Wet Processing Technician-ITI	2	24
233	Textile Wet Processing Technician-ITI-(IMC)	2	24
234	Tool & Die Maker (Dies & Moulds)-ITI	2	24
235	Tool & Die Maker (Dies & Moulds)-ITI-(IMC)	2	24

236	Tool & Die Maker (Press Tools, Jigs & Fixtures)-ITI-(IMC)	2	24
237	Tourist Guide-ITI	1	12
238	Tourist Guide-ITI-(IMC)	1	12
239	Travel & Tour Assistant-ITI	1	12
240	Travel & Tour Assistant-ITI-(IMC)	1	12
241	Turner-ITI-(IMC)	2	24
242	Vessel Navigator-ITI	2	24
243	Vessel Navigator-ITI-(IMC)	2	24
244	Video Cameraman-ITI	1	12
245	Video Cameraman-ITI-(IMC)	1	12
246	Warehouse Technician-ITI	1	12
247	Warehouse Technician-ITI-(IMC)	1	12
248	Weaving Technician for Silk & Woolen Fabrics-ITI	1	12
249	Weaving Technician for Silk & Woolen Fabrics-ITI-(IMC)	1	12
250	Weaving Technician-ITI	2	24
251	Weaving Technician-ITI-(IMC)	2	24
252	Welder (Fabrication & Fitting)-ITI	1	12
253	Welder (Fabrication & Fitting)-ITI-(IMC)	1	12
254	Welder(Pipe)-ITI	1	12
255	Welder(Pipe)-ITI-(IMC)	1	12
256	Welder(Structural)-ITI	1	12
257	Welder(Structural)-ITI-(IMC)	1	12
258	Welder(Welding&Inspection)-ITI	1	12
259	Welder(Welding&Inspection)-ITI-(IMC)	1	12
260	Welder-ITI	1	12
261	Welder-ITI-(IMC)	1	12